

Econoom die de elite een spiegel voorhoudt

Vandaag spreekt Dani Rodrik de Tinbergenlezing uit bij De Nederlandsche Bank

Marcel de Boer
Amsterdam

Hij heeft niets van de wetenschapper die opgesloten in een ivoren toren een teruggetrokken leven leidt, ver van de realiteit van het gewone volk. Integendeel.

Hoewel Dani Rodrik zich al vier decennia ophoudt in de 'Ivy League'-instellingen Harvard en Princeton, lijkt het zijn levenswerk te zijn om aan te geven hoezeer juist de mondiale zakelijke en politieke elite is losgezongen van het alledaagse leven.

De elite vertelt een foutief verhaal over globalisering, vertelt hij aan iedereen die het maar wil horen, en heeft daarmee een populistische tegenreactie over zichzelf afgeroepen. Het is die boodschap die hij vandaag ook bij De Nederlandsche Bank zal uitdragen. Daar zal hij op de mede door vakblad ESB georganiseerde Nederlandse Economendag de prestigieuze Tinbergenlezing verzorgen.

Volgens de van origine Turkse econoom leert de economische theorie dat landen weliswaar kunnen profiteren van vrijhandel, maar er zijn wel altijd verliezers. Bovendien worden negatieve herverdelingseffecten groter als de handelsbarrières kleiner worden.

Daarop voortbordurend ontwikkelde Rodrik (60), een verwoed twitteraar met bijna 85.000 volgers, zijn inmiddels beroemde 'globaliseringsparadox'. Die stelt dat globalisering, democratie en nationale staten niet samengaan. De opkomst van het populistische tij, met de wens om burgers achter hoge muren te beschermen, is daar een uiting van.

Ironisch genoeg waren het juist hoge tariefmuren die Rodriks carrière mogelijk hebben gemaakt. Net als veel andere landen voerde Turkije halverwege de jaren zeventig een imports substitutiebeleid. Daarbij werden heffingen ingezet om buitenlandse producten te weren, zodat binnenlandse producenten de kans kregen zichzelf te ontwikkelen. Zijn vaders balpenbedrijf kon hierdoor floreren, waardoor er voldoende geld was om Rodrik in de Verenigde Staten te laten studeren. 'Ik ben het product van imports substitutie', zegt de door vrijwel iedereen als aimabel en bescheiden getypeerde Rodrik dan ook graag.

Inmiddels behoort de econoom, die uit een Sefardisch-Joodse familie stamt, tot de meest invloedrijke denkers in de wereld, stelt Robert Went van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR). 'Als iemand de Nobelprijs verdient, is dat wat mij betreft Rodrik.'

Al in 1997, toen het Westen nog druk bezig was de overwinning van het kapitalisme op het communisme te vieren, maakte Rodrik naam door de knuppel in het economische hoenderhok te gooien met zijn boek *Has Globalization Gone Too Far?*

Kort daarop zakten Aziatische economieën door hun hoeven toen ongebreidelde mondiale kapitaalstromen zich plotseling drastisch verlegden. De door het IMF opgetuigde crisisrespons maakte de situatie alleen maar erger, wat

Volgens Dani Rodrik vertelt de elite een foutief verhaal over globalisering.

FOTO: VITTORIO ZUNINO CELOTTO/GETTY IMAGES

Waarschuwing
Hij gooide de knuppel in het hoenderhok met een boek over globalisering

Ironisch
Zijn vaders bedrijf floreerde dankzij hoge tariefmuren, waardoor Dani Rodrik kon studeren in de VS

Rodrik aanspoorde tot het schrijven van een serie artikelen en boeken waarin hij veel aannames van de economische beleidsmakers onderuithaalde.

De 'one size fits all'-voorschriften van het Internationaal Monetair Fonds werken vaak contraproductief, zo leerde Rodrik. Hij bepleit juist meer aandacht voor institutionele en historische eigenaardigheden van landen. Samen met Ricardo Hausmann ontwikkelde hij de groeiagnostiek, een methodologie om te analyseren waar de grootste obstakels voor groei zitten in een land en een handvat om daar iets aan te kunnen doen. In Nederland kreeg deze methodologie navolging in de manier waarop is omge-

gaan met ontwikkelingssamenwerking, zegt Went, die Rodrik in de VS opzocht ter voorbereiding van een WRR-advies over dat onderwerp.

De ondermijning van de Turkse rechtsstaat door president Recep Tayyip Erdogan is een grote bron van zorg voor Rodrik. Hij heeft daar persoonlijk mee te maken vanwege zijn huwelijk met Pinar Dogan. Zij is de dochter van oud-generaal Cetin Dogan, die in 2012 werd veroordeeld voor zijn rol in de geplande, maar nooit uitgevoerde militaire coup van 2003 tegen de ook toen al regerende AK-Partij. Samen met haar man heeft Pinar een boek geschreven waarin ze stelt dat het bewijs gefabriceerd was.